

Luonto- ja ympäristöalan toisen asteen koulutus

Susanna Tauriainen

OPETUSHALLITUS

Osaamisen ja sivistyksen asialla

Mitä luontoyrittäjyys on?

- ◆ luonnon antimiin ja elämyksiin perustuvaa vastuullista yrittäjyyttä
- ◆ luonnolla on merkittävä rooli alan tuotteissa ja palveluissa
- ◆ tyypillisesti (mikro- ja) pienyrittäjyyttä
- ◆ alalla kasvava taloudellinen merkitys, paljon mahdollisuuksia
- ◆ vahvuuksina ympäristö- ja hyvinvointiarvojen korostuminen

Luontoyrittäjyyden osa-alueita:

- ◆ Luontomatkailu, maaseutumatkailu, ohjelmapalvelut
- ◆ Luonnontuoteala (marjat, sienet, yrtit, erikoisluonnontuotteet)
- ◆ Puun jatkojalostus (puusepäнала, käsityöyrittäjyys)
- ◆ Riistan, kalojen ja rapujen jatkojalostus
- ◆ Turpeen ja muiden maaperätuotteiden hyödyntäminen
- ◆ Veden, lumen ja jään hyödyntäminen
- ◆ Luonto- ja maisemapalvelut, luontokuvaus yms. sekä luontoalan koulutus- ja konsultointipalvelut

Luontoalan ammattitaitoa

- ◆ Asiakaspalvelu
- ◆ Kielitaito
- ◆ Yhteistyötaidot ja verkostoituminen
- ◆ Tuotekehitys
- ◆ Asiakaslähtöisyys
- ◆ Yrittäjämäisyys (asenteena)
- ◆ Palveluiden käyttö
- ◆ Tekniset valmiudet
- ◆ Lisänä vahva luonto-osaaminen erikoisaloilla (vajaasti hyödynnetty)

OPINTOJEN MUODOSTUMINEN - LUONTOYRITTÄJÄ

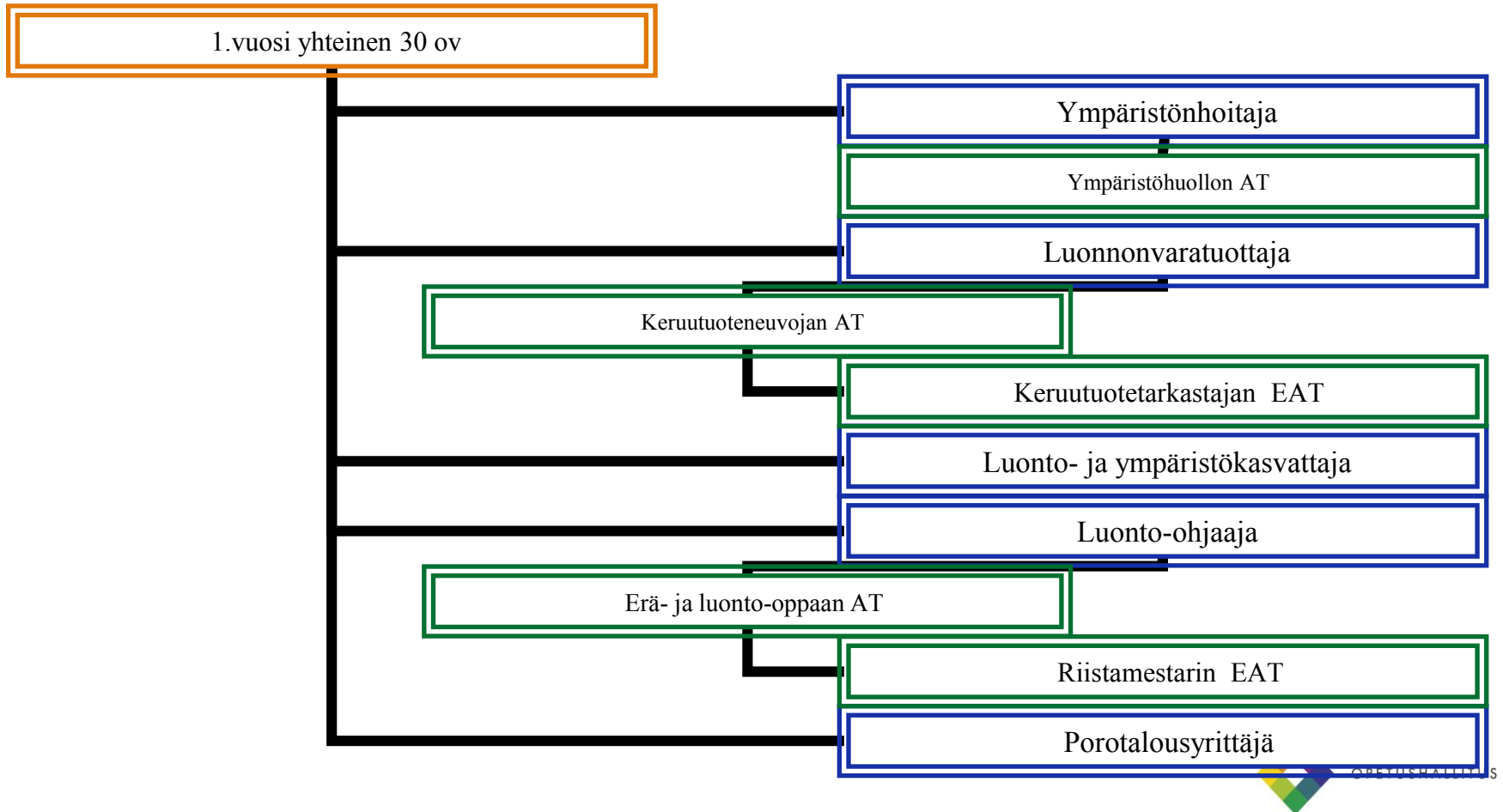
- ◆ Yhteiset opinnot 20 ov
- ◆ Ammatilliset opinnot 90 ov
 - Tutkinnon yhteiset ammatilliset opinnot 20 ov
Luonto- ja ympäristöalan osaaminen
 - Pakolliset opinnot 20 ov
Luontoyrittäminen
 - Valinnaiset opinnot 50 ov
Luonto-opastus ja luontomatkailu, Ulkoilureittien suunnittelu ja rakentaminen, Luonnontuotteiden keruu, käsittely ja markkinointi
=>20 ov
Ympäristönhoito, Vesistöjen kunnostus ja hoito, Elinympäristöjen hoito, Ympäristöterveysriskien arviointi ja hallinta, Ympäristölaadun hallinta, Kulttuuriympäristöjen hoito, Ympäristöviestintä, Ympäristöalan yrittäminen, Luontoyrittäminen, Luonto-opastus ja luontomatkailu, Ulkoilureittien suunnittelu ja rakentaminen, Luonnontuotteiden keruu, käsittely ja markkinointi, Eräretkien opastus, Luonto-opastuksen erityisosaaminen, Luonnontuotteiden tuotteistaminen elintarvikkeiksi, Luonnontuotteiden jatkojalostus luontaistuotealan tuotteiksi, Muut valinnaiset opinnot
=> 30 ov

Luontoalan koulutus uudistuu

- ◆ Luonnonvaratuottaja
- ◆ Luonto-ohjaaja
- ◆ Luonto- ja ympäristökasvattaja
- ◆ Porotaloustalousyrittäjä

Luonto- ja ympäristöalan pt

ALOITUSPAIKAT

Luonto- ja ympäristöalan pt	2007		2006	
	Nuoret	Aikuiset	Nuoret	Aikuiset
Ympäristöalan koulutusohjelma				
Ympäristönhoitaja	175	37	174	32
Luontoalan koulutusohjelma				
Luontoyrittäjä	274	76	252	63
605 Luonto- ja ympäristöala yht.		113		95
6 Luonnonvara- ja ympäristöala yht.	467	990	457	1 190
6 Luonnonvara- ja ympäristöala yht.		3 037		3 107

KOULUTUSTARJONTA – Nuorten koulutus yht 10 kpl

◆ Ympäristöhoitaja

- Bovallius-ammattiopisto, Pieksamäki – erityisopetus
- Suomen kalatalous- ja ympäristöinstituutti, Parainen, pk, yo, suomi, ruotsi
- Varsinais-Suomen maaseutuoppilaitos, Piikkiö, pk, yo
- Uudenmaan maaseutuopisto, Hyvinkää, pk, yo
- Pohjoisen Keski-Suomen oppimiskeskus, Saarijärvi, pk, yo
- Maatalous- ja puutarhaoppilaitos, Jämsä, pk, yo
- Järviseudun ammatti-instituutti, Alajärvi, pk, yo
- Porin ammattiopisto, Ulvila, pk, yo
- Koulutuskeskus Salpaus, Lahti, pk, yo – painotus: vesien kunnostus ja hoito
- Lapin ammattiopisto, Rovaniemi, pk, yo – painotus: vesien kunnostus ja hoito, elinympäristöjen ja kulttuuriymp. hoito, ympäristö- ja lumirakentaminen

KOULUTUSTARJONTA – Nuorten koulutus

◆ Luontoyrittäjä

- Suomen kalatalous- ja ympäristöinstituutti, Parainen, pk, yo, suomi, ruotsi
- Saamelaisalueen koulutuskeskus, Inari, pk, yo
- Varsinais-Suomen maaseutuoppilaitos, Piikkiö, pk, yo
- Uudenmaan maaseutuopisto, Hyvinkää, pk, yo – painotus: luontomatkailu, luonnontuoteala
- Loimaan ammatti-instituutti, pk
- Ammatti-instituutti lisakki, Hämeenkyrö, pk, yo – painotus: yrtit ja keruutuotteet
- Keski-Pohjanmaan maaseutuopisto, Perho, yo – riistapainotteinen
- Maatalous- ja puutarhaoppilaitos, Jämsä, pk, yo – painotus: hevosmatkailupalveluiden tuottaminen
- Järviseudun ammatti-instituutti, Alajärvi, pk, yo

KOULUTUSTARJONTA – Nuorten koulutus (jatkuu...) yht 16 kpl

◆ Luontoyrittäjä

- Savon ammatti- ja aikuisopisto, yo – painotus luonto- ja maaseutumatkailu
- Savon ammatti- ja aikuisopisto, Suonenjoki, yo
- Savon ammatti- ja aikuisopisto, Toivala, pk, yo
- Savonlinnan ammatti- ja aikuisopisto, pk, yo – painotus: luonto- ja vesistömatkailu
- Porin ammattiopisto, Ulvila, pk, yo
- Koulutuskeskus Salpaus, Asikkala pk, yo – painotus: luonto-opastus ja luontomatkailu
- Lapin ammattiopisto, Rovaniemi, pk, yo – painotusluonnontuoteala, eräretkien opastus, luonto-opastus ja matkailu

KOULUTUSTARJONTA - Aikuiskoulutus

- ◆ Ympäristöhoitajan perustutkinto, yht 4 kpl
 - Suomen kalatalous- ja ympäristöinstituutti, Parainen
 - Pohjois-Karjalan ammattiopisto, Kitee
 - Pohjoisen Keski-Suomen oppimiskeskus, Saarijärvi
 - Ammatti-instituutti lisakki, Hämeenkyrö
- ◆ Luontoyrittäjän perustutkinto, yht 5 kpl
 - Suomen kalatalous- ja ympäristöinstituutti, Parainen
 - Mäntsälän ammattiopisto
 - Ammatti-instituutti lisakki, Hämeenkyrö
 - PSK-Aikuisopisto, Oulu
 - Yrkesinstitutet Sydväst, kemiö

KOULUTUSTARJONTA - Aikuiskoulutus

- ◆ Erä- ja luonto-oppaan ammattitutkinto, yht 11 kpl
 - Karkun evankelinen opisto
 - Karstulan evankelinen opisto
 - Eerikkilän Urheiluopisto, Tammela
 - Mäntsälän ammattiopisto
 - Pohjoisen Keski-Suomen oppimiskeskus, Saarijärvi
 - Länsi-Lapin ammatti-instituutti, Muonio
 - Ylä-Savon ammattiopisto, Iisalmi
 - Kurun metsäoppilaitos
 - Kainuun ammattiopisto, Kajaani
 - Savonlinnan ammatti- ja aikuisopisto
 - Lapin ammattiopisto, Rovaniemi

KOULUTUSTARJONTA - Aikuiskoulutus

- ◆ Luontokartoittajan erikoisammattitutkinto
 - Savonlinnan ammatti- ja aikuisopisto
- ◆ Riistamestarin erikoisammattitutkinto
 - Pohjoisen Keski-Suomen oppimiskeskus, Saarijärvi

Esimerkkejä 1

- ◆ opas- ja ohjelmapalvelut, koiravaljakkosafarit, porosafarit, patikointi-, kalastus- ja metsästysretket
- ◆ hyvinvointimatkailu: yrtti- ja turvekylvyt ja -hoidot

Esimerkkejä 2

- ◆ Luonnontuotteiden jatkojalostus elintarvikkeiksi, kosmetiikkaan, lääkkeiksi yms.
- ◆ Kalan ja riistan jatkojalostus

Esimerkkejä 3

- ◆ Käsityötuotteiden valmistus luonnonmateriaaleista
- ◆ Koriste- ja floristiikkatuotteiden valmistus ja materiaalien keruu

Esimerkkejä 4

- ◆ Lumi- ja jäärakentaminen sekä alan ohjelmapalvelut
- ◆ Luonnonhoito, maisemanhoitotyöt, reittien huoltotyöt

Kuvat Jukka Teppo ja Jukka Tobiasson

Maisemanhoitopalvelut

- ◆ Töitä: viheralueiden ja teiden varsien niitot (viherympäristöurakointi), raivaukset, laidunnus, lanaukset, maisemapeltojen perustaminen ja hoito, luontokohteiden hoito, hoitosuunnitelmien laadinta, maisemainventoinnit, muinaisjäännösten hoitotyö, muinaisjäännösten kunnan tarkkailu, perinnerakennelmien teko ja kunnostus, maisemaa rumentavien rakennusten purku, putki- ja sähkölinjojen maisemointi, soraomonttujen maisemointi, vanhojen rakennusten ja rakenteiden kunnostus, kylämaisemien hoito, kevätsiivous, tiemaisemien hoito, levähdyspaikkojen maisemanavaus, energiapuun korjuu maisema-alueilta (monialaosaaminen)

Luonnonhoitopalvelut

- ◆ Töitä: vesikasvien niitto, perinnebiotooppien hoito, lintuvesien hoito, ruovikon niitto ja laidunnus, käsityönä tehtävä puiden poisto mm. lehdossa, vesakon poisto, maaperän köyhdytys, kulotus, rantojen raivaus, roskien ja uppopuiden poisto, roskakalan pyynti, pienten jokien entisöinti, soiden ennallistaminen, tiepiennarten niitto, tienvarsien maisema- ja kulttuurikohteiden hoito, suojavyöhykkeiden hoito ja niitto, laskeutusaltaiden rakentaminen ja kunnostus, uhanalaisten lintu- ja kasvilajien elinympäristöjen hoito, pesimäpaikkojen rakentaminen, riistanhoito (kosteikkojen ja riistapeltojen teko, elinympäristöjen kunnostus, talviruokinta, pienpetopyynti, riistakantojen seuranta ja säätely, riistarakenteiden teko ja huolto yms.)

Luontopalvelut

- ◆ Töitä: luontoreittien ja urien hoito ja huolto, nuotiopaikkojen ja muiden rakenteiden teko ja huolto, reittien ja luontokohteiden jäte- ja puuhuolto, voimalinjojen raivaukset, hoito- ja käyttösuunnitelmien laadinta, kasvillisuuden ja alueiden kehityksen tarkkailu, luontoselvitykset, valvontatyöt, opastustyöt ja muu asiakaspalvelu, talviliikuntapaikkojen yms. perustaminen ja hoito, tienvarsien raivaus, paikallisten ja vapaa-ajan asukkaiden polttopuuhuolto ym. palvelut, talvikunnossapitotyöt, loma-asuntojen ympäristönhoito ja tievarsien hoito, mökkitalkkaritoiminta, ongelmapuiden kaadot, hevosmetsurityöt, vanhojen työmenetelmien säilyttäminen, työnjohtopalvelut, hirvivaara-alueitten erityiskäsittely ja muu liikenneturvallisuuden parantaminen, tieisännöinti (vastuutahona tilaa ja valvoo)

Ammattien ja työnteon eri muotoja

- ◆ Monialayrittäisyys
- ◆ Erikoistuneet yrittäjät
- ◆ Luontoalan työntekijät
- ◆ Elämäntapayrittäjät (?)
- ◆ Kuntouttava työ

Kuvat Eija Vuorela, Lapin 4H

Suomen luontoyrittäjäverkosto ry

Suomen luontoyrittäjäverkosto
- yhdistys yrittäjien ehdoilla

Suomen luontoyrittäjäverkosto tarjoaa yrityksille näkyvyyttä sekä markkinoilla että vaikuttaessa alan tulevaisuuteen.

Valtakunnallinen verkosto vie eteenpäin yrittäjien asiaa:

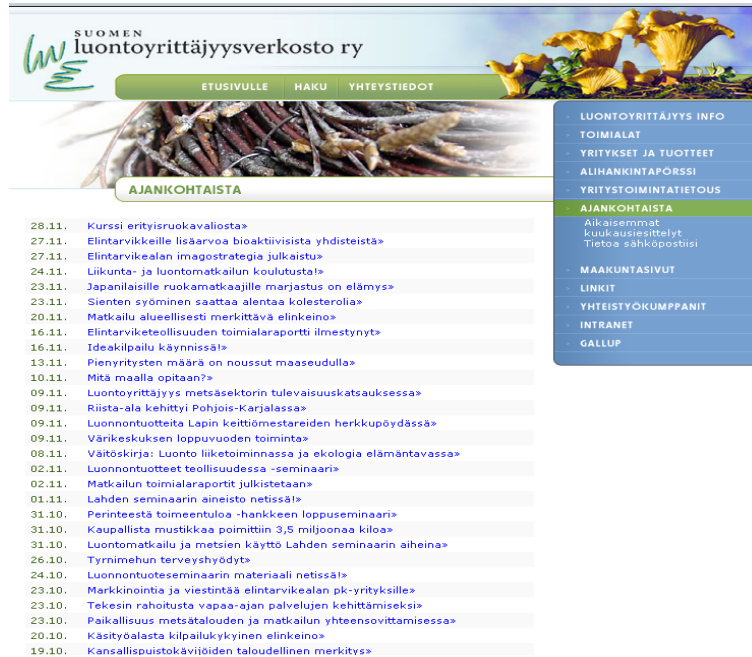
- lisäämällä alan yhteistyötä, tiedonvälitystä ja vuorovaikutusta
- nostamalla alan imagoa
- edistämällä sähköistä markkinointia
- edistämällä asiakaslähtöistä tuotekehitystä
- valvomalla alan etuja

Liity mukaan!

www.luontoyrittaja.net

- ◆ Valtakunnallinen luontoyrittäjien ja alan toimijoiden yhdistys
- ◆ Perustettu 2001
- ◆ Edistää luontoyrittäjyyttä sekä kehittää alan yrittäjien, kehittäjien, kouluttajien ja tutkijoiden yhteistyötä

Luontoyrittäjyyden uutispalvelu

SUOMEN luontoyrittäjyysverkosto ry

ETUSIVULLE HAKU YHTEYSTIEDOT

LUONTOYRITTÄJYYS INFO
TOIMIALAT
YRITYKSET JA TUOTTEET
ALIHANKINTAPORSSI
YRITYS TOIMINTATIEDOT

AJANKOHTAISTA

28.11. Kurssi erityisruokavaliosta»
27.11. Elintarvikkeille lisäarvoa bioaktiivisista yhdisteistä»
27.11. Elintarvikealan imagostrategia julkaistu»
24.11. Liikunta- ja luontomatkaillen koulutusta»
23.11. Japanilaisille ruokamatkaajille marjastus on elämys»
23.11. Sienten syöminen saattaa alentaa kolesterolia»
20.11. Matkailu alueellisesti merkittävä elinkeino»
16.11. Elintarviketeollisuuden toimialaraportti ilmestynyt»
16.11. Ideakilpailu käynnissä»
13.11. Pienyritysten määrä on noussut maaseudulla»
10.11. Mitä maalla opitaan?»
09.11. Luontoyrittäjyys metsäsektorin tulevaisuuskauskaussessa»
09.11. Riista-ala kehittyi Pohjois-Karjalassa»
09.11. Luonnontuotteita Lapin keittömestareiden herkkupöydässä»
09.11. Väriekskuksen loppuvuoden toiminta»
08.11. Väitöskirja: Luonto liiketoiminnassa ja ekologia elämäntavassa»
02.11. Luonnontuotteet teollisuudessa -seminaari»
02.11. Matkailun toimialaraportti julkistetaan»
01.11. Lahden seminaarin aineisto netissä»
31.10. Perinteestä toimeentuloa -hankkeen loppuseminaari»
31.10. Kaupallista mustikkaa poimittiin 3,5 miljoonaa kiloa»
31.10. Luontomatkailu ja metsien käyttö Lahden seminaarin aiheina»
26.10. Tyrnimehun terveyshyödyt»
24.10. Luonnontuoteseminaarin materiaali netissä»
23.10. Markkinointia ja viestintää elintarvikealan pk-yrityksille»
23.10. Tekesin rahoitusta vapaa-ajan palvelujen kehittämiseksi»
23.10. Paikallisuus metsätalouden ja matkailun yhteensovittamisessa»
20.10. Käsitöalasta kilpailukyvinen elinkeino»
19.10. Kansallispuistokavioiden taloudellinen merkitys»

LUONTOYRITTÄJYYS INFO
TOIMIALAT
YRITYKSET JA TUOTTEET
ALIHANKINTAPORSSI
YRITYS TOIMINTATIEDOT

AJANKOHTAISTA
Aikaisimmat
kuukausiesittelyt
Tietoa sähköpostiisi

MAAKUNTASIVUT
LINKIT
YHTEISTYOKUMPPANIT
INTRANET
GALLUP

- ◆ Ajankohtaista -uutispalvelu tarjoaa alan uutisia ja tapahtumia suoraan sähköpostiisi!

- ◆ www.luontoyrittaja.net